

Summary

M.Yu.Kademiya, O.V.Shestopaliuk

Electronic Tutorial on the Interactive Basis

Different approaches to creation of electronic tutorial, technologies of its creation on the basis of creative informational technologies are examined in the article; the ways of usage of electronic tutorial in the educational process are analyzed.

Key-words: *informational society, informational interactive technologies, multimedia, electronic tutorial.*

Дата надходження статті

„1” жовтня 2007 р.

УДК 37.064.1 + 37.037 (045)

Н.В.КАЗАКОВА,

кандидат педагогічних наук, доцент

(м.Хмельницький)

ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ УЧНІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗАВДАНЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

На основі аналізу навчально-методичної літератури та власного досвіду роботи в статті розглядається актуальна проблема організації позакласної виховної роботи молодших школярів. Однією з важливих умов підвищення рівня фізичного виховання молодших школярів визначено взаємодію вчителя з батьками учнів при здійсненні завдань фізичного виховання у позакласній роботі. Розкрито сутність ефективних форм роботи з батьками та учнями початкових класів у позакласній роботі з фізичного виховання, зміст, форми і методи роботи з фізичного виховання молодших школярів; взаємодія вчителя з батьками учнів у позакласній роботі з фізичного виховання.

Ключові слова: *фізичне виховання, позакласна робота, взаємодія, молодші школярі.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... У Цільовій комплексній програмі „Фізичне виховання – здоров'я нації” визначається необхідність змін у підходах суспільства до забезпечення зміцнення здоров'я людей. На межі тисячоліть фізичне виховання дітей набуває особливого значення; воно є важливою складовою системи освіти та виховання учнів загальноосвітньої школи. Молодший шкільний вік – це відповідальний етап формування фізичного та духовного здоров'я дітей, тому організація рухової активності молодшого школяра в позаурочний час має важливе значення для збереження та зміцнення здоров'я дитини.

В Україні об'єктивно склалися такі соціально-педагогічні й соціально-економічні умови, які являються причиною суттєвого погіршення стану здоров'я дітей різного віку, збільшення серед них випадків наркоманії, алкоголізму, негативного ставлення до основних принципів здорового способу життя. Це не може залишати байдужим жодного свідомого громадянина України, особливо педагогів, майбутніх учителів початкових класів, оскільки у фізичній та моральній занедбаності дітей криється джерело небезпеки для розвитку культури, майбутнього здоров'я народу та його моральності.

Одним із перспективних і найбільш ефективних напрямів практичного вирішення завдань фізичного виховання є удосконалення традиційних засобів, форм і методів позакласної виховної роботи, спрямованої на формування морального й фізичного здоров'я молодших школярів; підвищення загальної фізичної і спортивної підготовки школярів; розвиток інтересу до спорту, самостійного систематичного виконання фізичних вправ.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Дослідженню проблем фізичного виховання школярів в останні роки приділялася належна увага, зокрема таким її аспектам, як: залежність стану здоров'я і фізичного виховання школярів від їхнього способу життя (А.Ф.Артюшенко, І.Д.Глазиріна, В.І.Лех, В.Ф.Новосельський, М.С.Солопчук); підвищення рухової активності учнів (Е.С.Вільчковський, Р.Є.Мотиланська, М.С.Осіпова, Б.Ф.Проскудін, Л.П.Сергієнко, А.Г.Хрипкова); удосконалення уроку фізичної культури (А.А.Гужаловський, Е.М.Філіпенко); варіативність форм і методів впровадження фізкультурно-оздоровчих заходів у режим дня (Є.Я.Бондаревський, А.Ф.Борисенко, О.Д.Дубогай, Л.І.Ратушна); підвищення ефективності позакласної і позашкільної роботи з фізичної культури (С.М.Бажуков, Р.О.Белов, Л.В.Волков, М.О.Третьяков); розвиток фізичних якостей у школярів (М.Я.Алісов, Г.П.Богданов, В.О.Кузьмін).

Питання організації виховної роботи з школярами взагалі та молодшими школярами зокрема вже неодноразово привертало до себе увагу дослідників. Досить посплатися на ґрунтовні дослідження зазначеної проблеми І.Д.Беха, С.Г.Карпенчук, В.М.Оржеховської, В.І.Плахтій, О.Л.Шквир, І.М.Шоробури, І.П.Ящук.

Ознайомлення з літературними джерелами свідчить про відсутність спеціальних досліджень, присвячених розробці проблеми фізичного виховання учнів у позакласній роботі початкової школи в сучасних умовах. Це тому, що до фізичного виховання у позакласній роботі ставляться як до менш важливого порівняно з іншими видами навчання, що реалізуються в інтегрованій освіті. Крім того вчителі початкових класів не повністю підготовлені до організації процесу фізичного виховання у позакласній роботі. Такий стан справ призводить до серйозних недоліків у фізичному вихованні молодших школярів, відповідальність за яку покладено на вчителів молодших класів, спеціалістів із фізичної культури, керівників спортивно-оздоровчих секцій і клубів.

Формулювання цілей статті... Метою статті є теоретичне обґрунтування однієї з педагогічних умов підвищення рівня фізичного виховання молодших школярів – взаємодія вчителя з батьками учнів при здійсненні завдань фізичного виховання у позакласній роботі. Головне завдання цієї статті полягає в тому, щоб запропонувати майбутнім учителям необхідні професійні знання та максимально якісно сформулювати, розвинути й закріпити нові здібності щодо методики виховної роботи з учнями початкових класів.

Виклад основного матеріалу... Сім'я займає чільне місце у вихованні дитини, оскільки батько й мати є першими вихователями, вчителями, котрі знайомлять малюка з оточуючим світом, навчають культурі спілкування, сприяють формуванню її естетичних смаків, творчому й фізичному розвитку. Усі батьки бажають бачити своїх дітей здоровими, життєрадісними, спритними та міцними. Формування цих якостей значною мірою залежить від організації виховного процесу, зокрема фізичного виховання в сім'ї та навчальному закладі. Зрозуміло, що виховання в сім'ї та школі має бути цілеспрямованим, систематичним і постійним. Це можливо за умови постійної взаємодії батьків з учителями початкових класів і спеціалістами з фізичної культури при здійсненні завдань фізичного виховання у позакласній роботі.

Увага батьків, своєчасна їх допомога, підтримка, схвалення сприяють розвитку успіху дитини в діяльності, а також підвищенню рівня фізичного виховання молодших школярів у позакласній роботі. Дорослі користуються в дітей великим авторитетом і тому повинні бути для них прикладом, оскільки заняття спортом або загартування свого організму батьками є сильнішим стимулом для наслідування, ніж слова, котрі не підтверджуються практикою. Батьки своєю участю в спільній діяльності з синами та дочками допомагають формувати в них перші позитивні хвилювання, пов'язані з пізнанням, створюють умови для засвоєння життєво важливих рухових дій [2, 130].

Дослідження А.П.Савченко, О.І.Трухіна, О.І.Шпака [3; 4; 5] дозволяють назвати умови, котрі забезпечують ефективність фізичного виховання в школі завдяки співпраці з батьками: знання батьками своїх дітей; особистий приклад батьків, їх авторитет, характер стосунків у сім'ї; спільна діяльність, розумне спілкування; педагогічна культура батьків.

Аналіз сучасного стану позакласної роботи з фізичного виховання у початковій школі показав, що батьки мало бувають зі своїми дітьми: лише в 15 сім'ях із 90 батьки ходять з дітьми на прогулянки, стадіон, що дає основу для спілкування, решта спілкуються переважно під час перегляду телевізійних передач, читання журналів, кіно. Це негативно впливає на фізичний і духовний стан дитини. Тому вчитель початкових класів повинен проводити відповідну роботу щодо підвищення рівня фізичної культури батьків, залучати їх до співпраці у проведенні позакласної роботи в школі.

На сучасному етапі педагогічна освіченість батьків відстає від реальної педагогічної ситуації, суспільних потреб, очікувань дитини. Тому нами висунуто такі завдання в роботі з батьками щодо фізичного виховання дітей: залучення батьків до педагогічної та організаційної роботи; допомога батьків у фізичному вихованні дітей; педагогічна освіта батьків.

У ході дослідження проведено такі форми роботи з батьками: педагогічний лекторій, що передбачав надання батькам систематизованих знань з теорії фізичного виховання, привернення їх уваги до актуальних проблем фізичного виховання, здорового способу життя молодших школярів; позакласний педагогічний всеобуч, який був спрямований на ознайомлення батьків з проблемами фізичного виховання дітей класу, з участю вчителя фізичної культури та медичного працівника школи; науково-практична конференція з проблем фізичного виховання; день відкритих дверей, головна мета якого – показати роботу школи, привернути увагу батьків до проблем фізичного виховання; сімейні конкурси „Тато, мама, я – спортивна сім'я”, „Змагання сильних і мужніх”; консультації, які передбачали надання конкретних рекомендацій, порад з актуальних для батьків питань щодо розвитку фізичних якостей та рухових умінь і навичок в дитини; подолання певних труднощів тощо; ознайомлення з психолого-педагогічною літературою,

котре передбачало відбір і надання рекомендацій щодо психолого-педагогічної, науково-популярної літератури для батьків відповідно до проблем фізичного виховання молодших школярів щодо режиму дня, загартування, масажу, відпочинку).

Налагодження контактів, спілкування батьків з дітьми, учителем початкових класів у процесі їх співпраці щодо фізичного виховання у позакласній роботі сприяє зближенню дітей з батьками. В організації такої роботи з батьками важливо знайти їх можливості (чим вони можуть допомогти школі), коректно висловити свої пропозиції в усній чи письмовій формі (найкраще це робити на класних батьківських зборах). Співпрацюючи з батьками, ми виявили такі чинники, котрі сприяють ефективній взаємодії з ними: запрошення батьків до співробітництва (доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками – перший крок до співпраці з ними); дотримання позиції рівноправності (об'єднання зусиль учителя та сім'ї школяра можливе за взаємного визнання ними рівноправності, при чому перший крок має зробити вчитель); визнання важливості батьків у співпраці (вчитель повинен завжди наголошувати на важливій ролі батьків у вихованні та розвитку дитини); прояв любові, захопленості їх дитиною (психологічний контакт із батьками виникає одразу, як тільки вчитель виявляє розуміння дитини, симпатизує їй, бачить позитивні та негативні риси. Батьки, відчувши доброзичливість учителя, більш охоче спілкуються з ним, налаштовуються на співпрацю); пошук нових форм співпраці (вчитель може запропонувати одному з батьків організувати екскурсію до лісу, парку, іншим – зустріч зі спортсменами, мандрівку до фітнесклубу, похід на футбол, разом визначивши їх тематику, структуру тощо. Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з дітьми).

Процес налагодження взаємодії з батьками ефективний за дотримання учителем початкових класів таких психолого-педагогічних правил та вимог: використання заходів, спрямованих на підвищення авторитету батьків („Тато, мама, я – спортивна сім'я”, змагання сильних і мужніх, козацькі забави, лицарський турнір, „Нумо, дівчата!”); довіра до виховних можливостей батьків, підвищення рівня їх педагогічної культури й активності у вихованні; педагогічний такт, неприпустимість необережного втручання в життя сім'ї; життєстверджуючий, мажорний настрій при вирішенні проблем виховання, опора на позитивні риси дитини, орієнтація на успішний розвиток особистості [1, 226-232].

Однією з ефективних форм роботи з молодшими школярами є спортивно-оздоровчі колективні творчі справи (КТС), до організації і проведення яких ми залучали батьків дітей. Організація спортивно-оздоровчих колективних творчих справ сприяє активізації діяльності молодших школярів, вносить в неї дух змагання і творчості. Колективні творчі справи передбачають організацію спільної діяльності учнів початкових класів. Тому в процесі їх реалізації молодші школярі починають розуміти свою належність до колективу ровесників, у них виховуються ініціативність, організованість, самостійність, взаємодопомога, формуються вміння намічати мету майбутньої діяльності, розподілити обов'язки і організувати їх виконання, визначити ступінь роботи кожного учня в колективній діяльності, підвести її підсумки. В якості колективних творчих справ виступали різноманітні свята, пізнавальні ігри-подорожі чи естафети, трудові заходи; організація і проведення виставок, зустрічей зі спортсменами нашого міста.

З метою задоволення рухових потреб школярів та формування навичок самостійних занять спортом для хлопчиків проводилися футбол, волейбол, баскетбол, теніс, для дівчаток – стрибки на скакалці, „класики”, спортивні ігри за спрощеними правилами (волейбол, баскетбол, ручний м'яч, бадмінтон), естафети, катання на ковзанах, лижах. Також ми широко застосовували народні ігри, для вдалого проведення яких нами використовувався спортивний інвентар: баскетбольні, волейбольні, футбольні м'ячі, скакалки, гімнастичні палиці, кеглі, канат, булави, ковзани, лижі.

У позакласній роботі з фізичного виховання можна виділити ряд напрямів, один з яких включає в себе розширення та поглиблення санітарно-гігієнічних знань учнів і формування відповідних умінь і навичок. Необхідно, щоб вчитель початкових класів, батьки проводили з учнями бесіди про значення правильного режиму дня, гігієну тіла, способи загартування та зміцнення фізичних сил і здоров'я людини. Тематика санітарно-гігієнічного просвітництва включає також питання популяризації фізичної культури і спорту, в тому числі організацію зустрічей зі спортсменами, проведення бесід, доповідей і лекцій про розвиток масового фізкультурного руху, важливі події спортивного життя, вплив фізкультури і спорту на підвищення працездатності людини, досконалості її естетичного розвитку. Важливим напрямом позакласної роботи з фізичного виховання є використання звичайних сил природи (сонця, повітря і води) для зміцнення здоров'я учнів. З цією метою нами проводилися прогулянки і екскурсії у природу, організовувалися походи рідним краєм, ігри на місцевості. Всі ці заходи проводилися спільно з батьками.

У системі позакласної роботи велике значення має спортивна досконалість учнів, розвиток їх здібностей в різних видах фізичної культури і спорту. Це завдання вирішується за допомогою

організації роботи спортивних секцій з гімнастики, спортивних іграх, легкої атлетиці. Заняття спортивних секцій проводяться вчителями фізкультури згідно плану спортивно-масової роботи школи. Тому завдання вчителя проінформувати батьків, які секції, гуртки діють у школі, за місцем проживання. Це нами робилося на батьківських зборах, куди запрошувалися і керівники спортивних секцій. Значним напрямом позакласної роботи є організація і проведення спортивно-масових заходів в школі (спортивні свята, шкільні спартакіади, змагання, вечори). Вони не тільки збуджують інтерес до фізкультури і спорту, але й дозволяють залучити учнів і їх батьків до спортивно-оздоровчої діяльності. До прикладу, нами спільно з батьками проведено такі спортивно-масові заходи в школі: день здоров'я, свято спорту, спартакіада народних ігор, гра „Робінзонада”.

Висновки та перспективи подальших розвідок... Внесок батьків у процес фізичного виховання дітей полягає у створенні необхідних умов для занять з дітьми вдома; в контролі та сприянні дотримання дітьми режиму дня, правил особистої гігієни, загартування, виконання ранкової гігієнічної гімнастики й домашніх завдань; особистій участі батьків у спортивних змаганнях, днях здоров'я та інших фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходах; організації ігор на дитячих майданчиках за місцем проживання. Нами визначено, що спільна діяльність батьків, дітей і вчителів впливає на фізичне виховання молодших школярів, виховує самостійність, вимогливість до себе, наполегливість, відповідальність. У процесі спільної діяльності, спілкування діти переймають від старших їх ставлення до природи, її краси, результатів праці, в них формуються нові інтереси, настанови у поведінці, допитливість. Діти стають більш відверті, балакучі, доброзичливі у стосунках з батьками і учителем, що допомагає дорослим краще пізнати дітей, їх характер, звички, ставлення до себе та інших, корегувати за необхідності поведінку.

Цілком природньо, що дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми фізичного виховання молодших школярів в позакласній роботі. Подальшої уваги потребують дослідження проблем гуманістичної спрямованості процесу фізичного виховання молодших школярів у позакласній роботі; виявлення та обґрунтування наступності змісту, форм і методів фізичного виховання молодших школярів у позакласній роботі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів ВНЗ. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2003. – 576 с.
2. Огніста К.М. Фізична культура учнів молодшого шкільного віку (форми, засоби, методи): Навчальний посібник. – Т.: ТДПУ, 2003. – 164 с.
3. Трухін І.О., Шпак О.Т. Основи шкільного виховання: Навч. посібник: Центр навч. л-ри, 2004. – 368с. – С.274 – 275.
4. Фізичне виховання у позашкільній роботі. Методичні рекомендації. (А.П.Савченко). – К.: ІПВ, 2003.
5. Шляйя Б.М. Методика фізичного виховання школярів. – Львів: Світ, 1993. – 184 с.

Резюме

Н.В.Казакова

Взаимодействие учителя с родителями учеников при реализации заданий физического воспитания во внеурочной работе

На основе анализа учебно-методической литературы и личного опыта работы в статье рассматривается актуальная проблема организации воспитательной работы младших школьников. Одним из важных условий повышения уровня физического воспитания младших школьников определено взаимодействие учителя с родителями учеников при реализации заданий физического воспитания во внеурочной работе. Раскрыто сущность эффективных форм работы с родителями и учениками младших классов во внеурочной работе с физического воспитания.

Ключевые слова: *физическое воспитание, внеурочная работа, взаимодействие, младшие ученики.*

Summary

N.V.Kazakova

Interaction of a Teacher and Parents in the Process of Performing the Tasks of Physical Training in the Extracurricular Work

On the bases of the analyses of the educational-methodic literature and own experience of work the actual problem of organization of extracurricular educational work of junior schoolchildren is examined in the article. One of the important conditions of rise of the level of physical education of junior schoolchildren is interaction of a teacher and pupils' parents in the process of performing the tasks of physical education in the extracurricular work. The essence of effective forms of work with parents and primary school pupils in the extracurricular work on physical training is revealed.

Key-words: *physical education, extracurriculum work, interaction, primary-school pupils.*